

2024. május 5–18.

ÉLETÜNK

Budapest-Kálvin Téri Református Egyházközség

EGYÜTT KÉSZÜLJÜNK A PÜNKÖSDI ÜNNEPRE!

Pünkösd ünnepének küszöbéhez érkezünk. A Lélek kiárasztásának ünnepe az egyház születésnapja, a gyülekezetek, a közösségek ünnepe. A Lélek összekapcsol minket Istennel, úgy mint az Atyával és a Fiúval; összekapcsol minket egymással is. Ezt az ünnepet igazán közösségben kell és lehet megünnepelni, ezért írta szüleinek 1943 pünkösdjén börtöne magányában Dietrich Bonhoeffer német protestáns lelkész, akit a flossenbürgi koncentrációs táborban kivégeztek, hogy: *»Még pünkösdöt is egymástól elszakítva ünnepeljük, mégis különös módon jó alkalom ez a közösség ünneplésére. Amikor ma hajnalban megkondultak a harangok, erős vágyat éreztem arra, hogy istentiszteleten legyek. Úgy tettem, mint János Patmosz szigetén (Jelenések 1,9kk), s magamnak egyedül tartottam meg az oly szép istentiszteletet. A magányt egyáltalán nem éreztem, annyira érzem, hogy ti mindnyájan itt vagytok velem. És itt érzem azokat a gyülekezeteket is, amelyekben korábban pünkösdöt ünnepelhettem. Már tegnap este óta jó néhányszor felmondtam magamban Paul Gerhardt szép énekének a sorait: „Te az öröm Lelke vagy...”, s hozzá vettem még a Példabeszédek könyve Igéjét: „A nyomorúság idején kiderül, hogy erős-e az, aki annak mondja magát” (Péld 24,10). Aztán rálapoztam erre: „Mert nem a félelem lelkét adta nekünk az Isten, hanem az erő, a szeretet és a józanság lelkét” (2Tim 1,7). És a különös nyelvcsoda története is nagyon megérintett (ApCsel 2,1-13). Az, hogy a babiloni nyelvzűrzavarnak, amikor az emberek nem értették már egymást, mivel mindenki a maga nyelvét használta, vége szakadt, aminek Isten beszéde vetett véget. Az a nyelvezet következett, amit aztán mindenki megértett, s az egyház lett az a hely, ahol ennek meg kellett történnie. Ezek mind nagy és igen fontos dolgok”. « Ez a vértanú-teológus, lelkész, Dietrich Bonhoeffer börtöne magányában tudta, hogy mi a lényeges. Imádságos szívvel elcsendesedve készülünk az ünnepre, és adjunk hálát gyülekezetünkért, a megélhető közösség lehetőségeiért és gyümölcseiért!*

„Lábam előtt mécses a te
igéd, ösvényem világossága.”

(Zsolt 119,105)

Olvassuk közösen a Bibliát! Imádkozzunk együtt!

Május 5., vasárnap, olvasandó: 1Jn 4,7–21

„Szeretteim, szeressük egymást, mert a szeretet Istentől van, és aki szeret, az Istentől született, és ismeri Istent; aki pedig nem szeret, az nem ismerte meg Istent, mert Isten szeretet. Abban nyilvánult meg Isten irántunk való szeretete, hogy egyszülött Fiát küldte el Isten a világba, hogy éljünk ő általa. Ez a szeretet, és nem az, hogy mi szeretjük Istent, hanem az, hogy ő szeretett minket, és elküldte a Fiát engesztelő áldozatul bűneinkért. Szeretteim, ha így szeretett minket Isten, akkor mi is tartozunk azzal, hogy szeressük egymást. Istent soha senki nem látta: ha szeretjük egymást, Isten lakik bennünk, és az ő szeretete lett teljessé bennünk. Abból tudjuk, hogy benne maradunk, és ő mibennünk, hogy a maga Lelkéből adott nekünk. És mi láttuk, és bizonyosságot teszünk arról, hogy az Atya elküldte a Fiát a világ üdvözítőjéül.” (1Jn 4,7–14)

Magyarázat: Aki tettel és valósággal szeret, Istentől született és ismeri az Istent. A tett gyökere az Istennel való közösség, e közösség jele pedig az agapé tette. János elutasítja mind a pusztá moralizmust, mind az erkölcsi következmény nélküli misztikát. Az igaz istenismeret: a szeretet, mint tett, „mert Isten szeretet” (8. vers!). E mondat kifejtését a 9–10 versek tartalmazzák: Isten szeretete azonos egyszülött Fiának engesztelő áldozatul való elküldésével. E tettel azonos szeretetnek bibliai rokon értelmű szavai: könyörület, igazság, kibékítés. A Fiú közöttünk való megjelenésének, vagyis Isten szeretetének célja: „hogy éljünk ő általa” (9. vers!). János egyik legfőbb igyekezete arra irányul, hogy az Isten szeretetét Jézus Krisztus történetével határozza meg. Ha másutt keressük, vétkezünk; nem törődünk a nagy szeretettel, „ilyen nagy üdvösséggel” (Zsid 2:3), és spekulációkba tévedve átszögezzük magunkat sok fájdalommal, elsősorban annak a kérdésnek kínjával: hol láthatjuk Isten szeretetét! Isten szeretete egyértelmű megjelenésének helye nem az élettörténetünk, nem a sorsunk kedvező fordulatai, hanem a világ bűneiért odaadott Fiú. Isten nem abban nyilvánítja szeretetét és dicsőíti meg magát, hogy kedvezően alakítja dolgainkat, hanem Jézus Krisztus keresztségében.

Imádkozzunk, adjunk hálát azért, hogy Isten szeretetét személyesen is felismerhettük Jézus Krisztusban, és hogy ezt a felismerést-szeretetet nem engedi kialudni bennünk, hanem Szentlelke által naponként táplálja, erősíti. Könyörögjünk azért, hogy egymáshoz viszonyulásunkban, emberi kapcsolatainkban is látható legyen ez a szeretet és ez az indulat, hiszen Megváltónk így figyelmeztet: „Arról fogja megtudni mindenki, hogy az én tanítványaim vagytok, ha szeretitek egymást.” (Jn 13,35)

Május 6., hétfő, olvasandó: 1Jn 5,1–12

„Aki hiszi, hogy Jézus a Krisztus, Istentől született, és aki szereti azt, aki szülte, azt is szereti, aki attól született. Abból tudjuk meg, hogy szeretjük Isten gyermekeit, ha szeretjük Istent, és megtartjuk az ő parancsolatait. Mert az az Isten iránti szeretet, hogy parancsolatait megtartjuk, az ő parancsolatai pedig nem nehezek. Mert aki Istentől született, az legyőzi a világot, és az a győzelem, amely legyőzte a világot, a mi hitünk.” (1Jn 5,1–4)

Magyarázat: A bizalom a félelem ellentéte, amely büntetést, gyötrelmet (ld. Mt 25,46) lát maga előtt. Miről beszél János? Arról, hogy az Istentől születettek a fiak bizodalmaival, a félelemtől megszabadulva, vállalhatják a „nem nehéz” etikai, szociál-etikai következményeket. Az agapé, mint világosságban járás, nem eszköz, amellyel valamit – az üdvösséget! – el akarnak érni, hanem az ajándékként megkapott sótéria, az Istennel való közösség kifejeződése. Átmentünk a halálból az életbe, szabadok vagyunk a szeretetre. Az agapé célja nem az üdvösség (ez inkább az alapja!), másrészt viszont a keresztyén élet nem céltalan. A szeretetre való szabadság a világ fölötti győzelem. A „világ”, a jánosi levél gondolatmenetében, nem a világegyetem, a kozmosz, hanem elsősorban gonoszra való hajlandóságunk, a felelőtlenségünk és a vádoló lelkiismeretünk. Mindezek fölött a bűnbocsánat hite a győzelem, amely hit a szeretetben munkálkodik. Nem a mi „nagy”, „mély” vagy „forró” hitünk vívja ki a győzelmet, hanem Jézus Krisztus (ld. Jn 16,33). A hit egyedül Krisztusban való részesedésként győzelem (ld. Jel 5,5 és 12,11). Őáltala diadalmaskodunk, aki minket szeretett (Róm 8:37).

Imádkozzunk, adjunk hálát azért, hogy megannyi bilincstől megszabadulva (az aggodás, a félelem, a hitetlenség bilicseit ledobva), Jézus miatt az Istent bizalommal szólíthatjuk meg, úgy, mint gyermek az őt féltőn szerető, róla gondot viselő jószágos édesapját, szüleit. Halálból megyünk át az életbe – ez az Isten ajándéka, mely megfordítja evilági tapasztalásunkat, mely szerint az élet vége a halál. Legyen áldott a Szabadító neve!

Május 7., kedd, olvasandó: 1Jn 5,13–21

„Ezt azért írtam nektek, akik hisztek Isten Fia nevében, hogy tudjátok: örök életetek van. Az iránta való bizalmunk pedig azt jelenti, hogy ha bármit kérünk az ő akarata szerint, meghallgat minket. Ha pedig tudjuk, hogy bármit kérünk, meghallgat minket, akkor tudjuk, hogy már megkaptuk, amit kértünk tőle.” (1Jn 5,13–15)

Magyarázat: A bizalom imádsága tárul elénk. A levél, tehát a jánosi igehirdetés, célja annak tudatosítása, milyen nagy szeretetet adott nekünk az Atya; az örökélet tudatosítása a gyülekezet tagjaiban, mely a hitben már az övék. A Krisztushit nemcsak készül az örök életre, hanem már éli. János itt is kétfrontos harcot folytat, s egyformán hangsúlyozza a jelen teljességét és a jövő reménységét. A már élt örök élet a bizalomban nyilvánul meg, amely nem csupán az ítélet napján megállásra, de a kérés meghallgatására is vonatkozik. A meghallgatás feltétele: az Isten akarata szerinti imádkozás. Az ő akarata az, hogy higgyünk a Krisztusban és szeressük egymást, vagyis az őbenne maradás. Az, hogy Isten „mindent megcselekedhet, feljebb, mint ahogy mi kérjük vagy elgondoljuk” (Ef 3,20), semmit sem vesz el annak érvényéből, hogy imánk meghallgatása összefüggésben áll a mi Istenre hallgatásunkkal, az evangélium befogadásával és az új parancsolatnak való engedelmségünkkel. A Krisztus nevében imádkozás nem a Krisztuson kívüli ember kívánságainak teljesítését kéri. Ennek meghallgatására nincs ígélet! (Jak 4,3). Azzal lett teljessé közöttünk a bizalom, hogy tudjuk: amit kérünk, az már a mienk. Akié az Isten (2,23) és az élet (5,12), az már megkapta, amit kért. „Hogyne ajándékozna nekünk mindent vele együtt?” (Róm 8:32.)

Imádkozzunk, adjunk hálát azért, hogy ebben a megosztott és meghasonlott világban – ahol oly sok a bizalmatlanság, a pusztító gyanakvás – Isten az Ő Lelke által megőrzi a benne gyökerező bizalmunkat, ami a hitünk lényege: Reá támaszkodunk, reá hagyatkozunk olyan szempontból is, hogy bízunk abban, hogy meghallgat bennünket. Kérjük Urunk segítségét, hogy az Ő akarata szerint tudjuk kérni tőle azt, ami kedves őelőtte!

Május 8., szerda, olvasandó: 2Jn

„Nagyon örültem, hogy találtam gyermekeid között olyanokat, akik igazságban járnak, úgy, ahogyan parancsolatot kaptunk erre az Atyától. Nem úgy kérlek téged, Úrnóm, mintha új parancsolatot írnék neked, sőt azt írom, ami kezdettől fogva a miénk volt: hogy szeressük egymást. Ez a szeretet pedig azt jelenti, hogy az ő parancsolatai szerint élünk: ez a parancsolat viszont az, amelyről kezdettől fogva hallottátok, hogy aszerint kell élnetek. Mert sok hitető jött el a világba, akik nem vallják, hogy Jézus Krisztus testben jött el: ez a hitető és az antikrisztus. Vigyázzatok magatokra, hogy ne veszítsétek el, amit elértünk munkánkkal, hanem teljes jutalmat kapjatok. Aki nem marad meg Krisztus tanításában, hanem azon túllép, annak nincs Istene; aki megmarad a tanításban, azé az Atya és a Fiú. Ha valaki hozzátok érkezik, és nem ezt a tanítást viszi, ne fogadjátok be a házatokba, és ne köszöntsetek, mert aki köszönti, közösséget vállal annak gonosz cselekedeteivel.” (2Jn 1,4–11)

Magyarázat: A gyülekezet nem egységes; nem mindenki jár igazságban, az Atya parancsolata szerint. Ez utóbbit nem belső sugallatból ismerjük meg, hanem úgy vettük – a kezdettől fogva hirdetett evangéliumból, mely az élet megjelent igéjéről tanúskodik. A tévtanítók szubjektívizmusával János szembehelyezi az apostoli igehirdetés objektív kritériumát. A presbiter az etikai közönyt eredményező hamis tantól és annak terjesztőitől (10–11) óvja a gyülekezetet. Pozitív mondanivalója – az első levélben írottakhoz hasonlóan – így hangzik: az Istenben-megmaradás útja „a Krisztus tanításában”, az apostoli tanításban való megmaradás. Nem annak van Istene, Istennel való közössége, aki a kijelentő és közbenjáró Krisztuson túlmenve közvetlen, misztikus istenismeretről beszél, hanem aki hisz a testet öltött igében, s a hitnek megfelelően szeretetben él, ami a parancsolat betöltése. Az Istennel való közösség tehát a Krisztus-hit, a hitvallásban való megmaradás és az agapé dolga. Aki más utat hirdet, más tanítást visz hozzátok – írja János –, azt ne fogadjátok be, ne vállaljatok vele közösséget. Ha valaki megtagadja a hitetők támogatását, nem a szeretet parancsa ellen vétkezik, hanem az igazságnak engedelmeskedik. Az igazságtól elválasztott szeretet mindent relativizáló érzélgősséggé hígul. A másik veszély: a tévtanítók bojkottálása, melyet a hit alapját védő, kisebbségbe szorult „orthodoxia” hirdet, uralmi helyzetben, nyeregbe kerülve könnyen válik eretneküldözéssé. Jézus és az apostolok többre becsülték a szót, mint az írást: az „üzenet” hirdetése elsősorban élőszóval történik és nem írásban. János – akárcsak Pál – a személyes találkozásra vágyó igehirdető, és nem író.

Imádkozzunk, adjunk hálát azért, hogy Isten megkímél bennünket attól, hogy szélsőségesek legyünk: lábunk előtt mécses az ő igéje, a Biblia, amelyet Jézusra nézve olvasunk. Ismerjük fel mi is az apostol felismerését: „Ő tett alkalmassá minket arra, hogy az új szövetség szolgái legyünk, nem a betűé, hanem a Léleké, mert a betű megöl, a Lélek pedig megelevenít.” (2Kor 3,6)

Május 9., csütörtök,

Krisztus mennybemenetelének ünnepe, áldozócsütörtök, olvasandó: 3Jn

„Írtam valamit a gyülekezetnek, de Diotrefész, aki közöttük elsősre vágyik, nem fogad el minket. Ezért tehát, ha megérkezem, emlékeztetni fogom azokra a dolgokra, amelyeket művel, amikor gonosz szavakkal rágalmoz minket, de nem elégszik meg ezzel, hanem maga sem fogadja be a testvéreket, azokat pedig, akik akarnák, úgyszintén megakadályozza ebben, és kiveti a gyülekezetből. Szeretett testvérem, ne a rosszat kövesd, hanem a jót. Aki a jót cselekszi, az Istentől van, aki a rosszat cselekszi, az nem látta Istent.” (3Jn 1,9–11)

Magyarázat: Az elsőbbségre törő Diotrefes szembefordult a Presbiterrel, rágalmozat szórt rá (9–10). Ellene szegült a gyülekezetbe érkező követeknek és azoknak is, akik a helybeliek közül ezekkel szimpatizáltak: kiközösítette őket a gyülekezetből. Hogyan merészeli ezt tenni? Hogyan veszi a bátorságot, hogy szembeforduljon az apostoli tekintélyű Presbiterrel? Ki ez a Diotrefes? „Eretnek”, tévtanító nemigen lehet, mert János ezt föltétlenül megemlítené; inkább az 1Jn-ban és 2Jn-ban említett tévtanok ellen védekező szervezeti „orthodoxia” képviselője. A vándormisszionáriusok, „hamis próféták” (1Jn 4,1) által rákfeneként (2Tim 2,17) terjedő tévelygéssel szemben a 2. szd első felének egyháza a helyi gyülekezetek erősítésével védekezett. Diotrefes a későbbi „püspöki egyházszervezet” első képviselője az Újszövetségben. A Presbiter és Diotrefes ellentéte nem a világosság és sötétség, a jó és a rossz harca, hanem az egyház útját kereső emberi szemléletek összeütközése szervezeti kérdésekben. Diotrefest szükség kényszeríti (vö. 2Jn 10) a „korai katolicizmus” útjára, amely a maga szervezetével, hagyomány-tiszteletével és a kánon megalkotásával a keresztyénséget megóvta a szinkretizmusba beolvadástól, ugyanakkor viszont az ősi hit lényeges elemeit deformálta. Ezzel szemben János a szervezettel és tradícióval sohasem azonosuló igazság: a testté lett és a Lelke által jelenlevő Krisztus nevében mond nemet a diotrefesi-püspöki szemléletre. A jó és rossz megkülönböztetése, ebben a kérdésben, tehát az egyház történelmi útjára vonatkozóan, nem olyan egyszerű, mint a 11. v. sejteti. A kiközösítéssel – ugyanúgy mint a bojkottal (2Jn 10–11) – óvatosan kell bánnunk, nemcsak a diotrefesi püspöki-, hanem a jánosi egyház-koncepció talaján is.

Imádkozzunk, adjunk hálát azért, hogy mind az anyaszentegyház, mind mi képesek vagyunk a megújulásra, de ez csak akkor jön létre, hogy elkérjük-megkapjuk Isten megelevenítő Szentlelkét. Imádkozzunk, hogy anyaszentegyházunkban és szívünkben legyen Isten szerinti megújulás, frissesség, megkövültség és elfáradás helyett lelki rugalmasság és vidám, magasra törő szárnyrakelés! E mai napon, Krisztus mennybemenetelének ünnepén, áldozócsütörtökön tekintsünk Jézusra úgy, mint aki feltámadása után nem elment közülünk, hanem felment: a mennybe, hogy helyet készítsen nekünk az Atya mellett és ő mellette, hogy ott is együtt lehessünk.

Május 10., péntek, olvasandó: Jel 1,1–8

„Kegyelem nektek és békesség attól, aki van, és aki volt, és aki eljövendő, és a hét lélektől, akik trónja előtt vannak, és Jézus Krisztustól, a hű tanútól, aki elsőszülött a halottak közül, és a föld királyainak fejedelme, aki szeret minket, és vére által megszabadított bűneinktől, aki országa népévé tett minket, papokká Isten, az ő Atyja előtt: övé a dicsőség és a hatalom örökkön-örökké. Ámen. Íme, eljön a felhőkön, és

meglátja minden szem, azok is, akik átszegezték, és siratja őt a föld minden nemzetsége. Úgy van. Ámen. Én vagyok az Alfa és az Ómega, így szól az Úr Isten, aki van, és aki volt, és aki eljövendő: a Mindenható.” (Jel 1,4b–8)

Magyarázat: A kegyelem és békesség kívánása az eredeti apostoli üdvözlés „Istentől, a mi Atyánktól és Jézus Krisztustól”, szokatlanul ünnepélyes méltóságjelzőkkel egészül ki. A látnok által átélt mennyei istentisztelet és a közelgő végítélet világossága rávetíti fényét a Jelenések előszavára és az egyszerű apostoli köszöntést az istentiszteleti ünnepélyesség körébe vonja és monumentálissá fokozza. Isten az aki van, aki volt és aki jön. Isten nemcsak a múltnak, jelennek, hanem a jövőnek is Ura. A „hét lélek” a zsidó apokaliptikában a hét arkangyal, amely szüntelen Isten trónja előtt áll és parancsaira figyel (Tob 12,15). Itt azonban Isten Lelkének a teljességét jelenti, aki által végzi munkáját az egész teremtett világban. Isten hármasság megjelöléséhez hasonlóan Jézus Krisztusnak is három méltóságjelzője van. Az első: pistos martys. A martys szó olyan tanút jelent, aki bizonyágtételét életével pecsételte meg. Az „elsőszülött” (prótotokos) a Messiás egyik felségjelzője. A 89. zsoltár 28. versét a zsinagóga a Messiasra alkalmazta: „elsőszülöttemmé teszem őt, fellebbvalóvá a föld királyainál”. A Messiás uralmáról a népek felett több ószövetségi hely beszél (Ézs 55,4; 14,12; 14,21). János a Messiás dicsőségéről szóló ószövetségi helyeket úgy foglalja össze, hogy közben beépíti őket az Újszövetség Krisztusról szóló hitvallásába: megfeszített, feltámasztatott, megdicsőített. Krisztus elsőszülött a halottak közül, mert az ő feltámadása a halottak feltámasztását jelenti (1Kor 15,20). A feltámasztott és megdicsőült Krisztus kezébe adatott minden hatalom mennyen és földön (Mt 28,19; Fil 2,11; Ef 1,20). Ezzel a háromtagú hitvallással zárul az üdvözlés. János a teremtő, megváltó, megszentelő Szentháromság Isten nevében szólítja meg az olvasókat. Annak az Istennek a nevében, akinek hatalma és szeretete átfogja a teremtett világ egész valóságát és az emberi történet egész menetét. Ez az Isten fogja kinyilatkoztatni tükör tervét a világ újjáteremtésére, az emberiség hazavezetésére. A köszöntés hálaírával fejeződik be, amely dicsőítéssé, doxológiává fokozódik. Az új szövetségnek a régivel felülhaladó dicsőségét mutatja, hogy itt minden hívő király és pap (vö. 22,3–5), részese Krisztus tisztének és méltóságának. A Jelenések könyve János evangéliumához hasonlóan Istent soha nem nevezi a hívők, csak Jézus Krisztus Atyjának. Ezzel akar hitvallást tenni az Atya és Krisztus páratlan kapcsolatáról. Az ókor ökumenikus hitvallásai és a reformáció hitvallásai is ezért tesznek Jézus Krisztusról úgy bizonyágot, mint Isten örökkévaló, egyszülött Fiáról. Nékünk nem közvetlenül, csak Jézus Krisztusban Atyánk az Isten.

Imádkozzunk, adjunk hálát azért, hogy Isten, aki sokszor elrejtette arcát előlünk, emberek elől, Fiában, Jézusban végérvényesen hozzánk fordult, emberi arcot öltött. A Fiú által lehetünk mi is fiak, lányok azaz mindnyájan Isten gyermekei. Jézus miatt szólíthatjuk, és szólítsuk is az Istent a mi Mennyei Édesatyánknak! Ahogy Hegedűs Loránt püspök, gyülekezetünk egykori lelkésze gyakran mondta: „Istennek nincsenek unokái, csak gyermekei vannak!” Könyörögjünk Szentlélekért, hogy juttasson el minket ezek felismerésére!

Május 11., szombat, olvasandó: Jel 1,9–20

„Amikor megláttam, lába elé estem, mint egy halott, ő rám tette jobbát, és így szólt: Ne félj! Én vagyok az első és az utolsó és az élő: halott voltam, de íme, élek örökkön-örökké, és nálam vannak a halál és a pokol kulcsai. Írd meg tehát mindazt, amit láttál,

ami van, és ami ezek után történik majd, a hét csillag titkát, amelyet jobb kezemben láttál, és a hét arany gyertyatartót: a hét csillag a hét gyülekezet angyala, a hét gyertyatartó pedig a hét gyülekezet.” (Jel 1,17–20)

Magyarázat: A szakasz utolsó verse (17) a látomásnak a látnokra gyakorolt hatását írja le. Mint ahogyan Isten dicsőségét a maga teljességében élő ember nem láthatja meg, azonképpen az Emberfia isteni dicsőségét sem bírta elviselni János: lábaihoz rogyott, mint egy halott. Az Emberfia ekkor jobbjaival, amelyben az előbb még a világhatalom jelvénye volt, megérinti a látnokot, és azok a szavak, amelyeket hozzá intéz, újra életre keltik. Az Emberfia ebben a mozdulatában a gyógyító és halottakat feltámasztó Názáreti Jézusra emlékeztet. Az Emberfia önmaga megnevezésében az Isten legfőbb méltóságjelzőit veszi igénybe. Az első és utolsó (ld. 8. v.) jelzőhöz hozzáfűzi: „az élő”, azaz a pogányok halott isteneivel szemben egyedül élő Isten. Azután utal halálára, feltámadására és megdicsőülésére. Az „örökkön-örökké” azt jelenti, hogy a Názáreti Jézus, a mi Megváltónk felvette Isten örökkévalóságát. Az apokaliptikus irodalomban a halál és a pokol megszemélyesített hatalmat, vagy helyet jelentenek. A halál és a halottak birodalma (hadés) felett a kulcsok hatalma egyedül Istent illeti meg. Az apokaliptikus irodalomban a Messiás neve Jinnon, azaz a halál felett győztes. Jézus hádeszjárásának nem mikéntjéről, hanem horderejéről van itt szó. Az Apostoli Hitvallás „szálla alá poklokra” tételének legfontosabb bibliai alapját és tartalmát a Jel 1,18 adja meg. Jézus hatalma kiterjed a halottakra és a halottak birodalmára is. Neki, aki halott volt és feltámadt és örökké él, hatalma van a mi halálunk felett is. A halál rettenetessége a Krisztus testében élő ember számára elvesztette erejét. A látomás utolsó szakaszában (19–20) parancsot kap a látnok a megtörtént látomás leírására, a hét gyülekezetnek küldött levél leírására és az eljövendő dolgok leírására. Az Emberfia egyben közli a hét gyertyatartó és a hét csillag titkát. A hét gyertyatartó a hét gyülekezet jelképe, a hét csillag a hét gyülekezet angyala. A titoknak ez a feloldása számunkra újabb titkot takar, amely csak az apokaliptika különös képvilágában érthető. A levelek a gyülekezetek angyalához és egyben a gyülekezetekhez szólnak. Az apokaliptika azonosítja az ún. védő angyalokat a védett emberekkel vagy közösségekkel. Ez a megoldás valószínűbb, mint az a feltételezés, hogy a gyülekezet angyala a gyülekezet előljárója. Ennek a feltételezésnek nincs hivatkozási alapja sem a próféciában, sem az apokaliptikában. A hét angyalhoz intézett üzenet egyben a hét gyülekezethez is szól. Az angyal egyben a perszonifikált (megszemélyesített) gyülekezet.

Imádkozzunk, adjunk hálát azért, hogy megannyi elesésünk, halottá válásunk (annyi mindenbe belehalunk még életünk során!) közepette Jézus hozzánk fordul, megérint: megújulást, életet, új életerőt és életkedvet, üdvösséget ad. Nála vannak a halál és a pokol kulcsai, így hát okafogyottá válik minden félelmünk. Könyörölgjünk, hogy Isten növelje a belé vetett nagy bizalmat, a reá hagyatkozásunk szándékát a mi életünkben, küzdelmeink között is.

Május 12., vasárnap, olvasandó: Jel 2,1–7

„Az efezusi gyülekezet angyalának írd meg: ezt mondja az, aki jobb kezében tartja a hét csillagot, aki a hét arany gyertyatartó között jár: Tudok cselekedeteidről, fáradozásodról és állhatatosságodról és arról, hogy nem viselheted el a gonoszokat, és próbára tetted azokat, akik apostoloknak mondják magukat, pedig nem azok, és hazugnak találtad őket. Tudom, hogy állhatatos vagy, terhet viseltél az én nevemért,

és nem fáradtál meg, de az a panaszom ellened, hogy nincs meg már benned az első szeretet. Emlékezzél tehát vissza, honnan estél ki, térj meg, és tedd az előbbi cselekedeteidet, különben elmegyek hozzád, és kimozdítom gyertyatartódat a helyéből, ha meg nem térsz. Az viszont melletted szól, hogy gyűlölöd a nikolaiták cselekedeteit, amelyeket én is gyűlölök. Akinek van füle, hallja meg, amit a Lélek mond a gyülekezeteknek! Aki győz, annak enni adok az élet fájáról, amely az Isten paradicsomában van.” (Jel 2,1–7)

Magyarázat: A hét gyülekezet közül a legjelentősebb az efézusi. Ez az elsőség a gyülekezet külső és belső helyzetéből egyaránt következik. Efézus Kis-Ázsia legfontosabb városa, a provincia székhelye, gazdag kereskedő város, Artemis híres templomának tulajdonosa és a császárkultusz letéteményese. Az ásatások során napfényre került egy Domitianus tiszteletére épített templom is. A gyülekezet is gazdag múltra tekintett vissza. Az efézusi gyülekezetet Pál alapította. Jeruzsálem eleste után (Kr. u. 71) Papias feljegyzései szerint ide települt át az Úr apostolai közül János és Fülöp, a keresztyén tradíció szerint itt működött Timotheus, sőt Jézus anyja Mária is, akinek sírját sokáig megőrizték. Itt folytak az első harcok a júdaizáló és gnosztikus eretnek tévtanítók ellen. Efézus vezető szerepet töltött be Kis-Ázsia keresztyén gyülekezetei között. A hagyomány szerint az agg János sokáig volt püspöke a gyülekezetnek. Efézusban halt meg. Sírja fölé templomot emeltek. A levél a gyülekezet angyalának, de nyilvánvalóan egyben a gyülekezetnek szól. Az szól itt a gyülekezethez, aki a hét gyertyatartó között jár, azaz mindenütt jelenlévő, mindenható és mindentudó lényével átfogja a gyülekezetek életének teljességét. Az szól itt, aki jobbáiban tartja a hét csillagot, azaz a mindenség feletti hatalmat, az angyali hatalmasságokat és a gyülekezeteket egyaránt. Az efézusi gyülekezet rangjához és helyzetéhez illő ez a megszólítás. A levél tartalmi része dicsérettel kezdődik (2–3 v.). Az efézusi gyülekezet dicséretet kap Krisztustól cselekedetei, egész életfolytatása miatt. A cselekedetek tartalma a fáradtság és állhatatosság, azaz helytállás és kitartás a próbák között. A gyülekezet a hamis apostolok, tévtanítók elleni küzdelemben állta meg a helyét és tartotta meg hitét. Külső nehézségek és próbák között – amelyeket nem nevez néven a levél – állhatatosnak és erősnek bizonyult, nem fáradt bele a Krisztus nevééről szóló bizonyágtételbe. Eddig a gyülekezet helytállásáról volt szó, a következőkben a gyülekezet csödjéről, kudarcáról a szeretet kérdésében (4–5. v.). A szeretet, az agapé Pálnál és János leveleiben a keresztyén élet teljessége. Jézus vádja, ti. az efézusi gyülekezet elhagyta az „első szeretetét”, nem azt jelenti, hogy a Krisztus iránti kezdeti rajongása és lelkesedése elmúlt, hanem azt, hogy meghidegült az atyafiúi szeretetben (vö. Mt 24,12). Szeretet nélkül pedig a keresztyén élet „semmi” (vö. 1Kor 13). Az efézusi gyülekezet olyan gyülekezeti típust ábrázol, amely kész Jézus nevéért fáradni, kész misszionálni, kész áldozatot vállalni hitéért, kész harcolni a tévtanítókkal szemben az igaz hitért, csak éppen a legfontosabbról, a szeretet gyakorlásáról feledkezett meg. A világmissziót folytató egyházak súlyos társadalmi-diakoniai mulasztása felett, egy igazhitű, individualista és intellektualista keresztyénség felett is hangzik Krisztus ítélete. A háromszoros imperativus a megtérésre való felhívás is. A fenyegetés (a gyertyatartók kimozdítása egyenlő a megsemmisüléssel) feltárja azt a mélységet, amelybe a szeretetéről elfelejtkezett gyülekezet jutott, és nemcsak az érzület, hanem az egész magatartás megváltoztatásának szükségét, és ennek tettekben való megnyilatkozását követeli. Minden levél a Jelenések könyvében a győztesnek tett ígérettel végződik. A győztes maga Isten, aki részt ad követőinek a győzelméből. Az élet fájának gyümölcse az örökélet. A paradicsom visszatérése apokaliptikus gondolat. Az Újszövetség hirdeti, hogy az új teremtés összehasonlíthatatlanul felülmúlja a régit.

Imádkozzunk, adjunk hálát azért, hogy Isten nem a mi mércénk szerint mér, hogy Ő jól tudja, mi az igazán lényeges és mi az, ami teljes mértékben szükségtelen és káros. Könyörögjünk, hogy Isten bocsássa meg nekünk, amikor emberi teljesítményeket bálványozunk akár a gyülekezeti életben is, akár saját életünkben..., amikor módszerektől várjuk a megoldásokat, amikor ötletelünk, amikor a világ szerinti menedzser-megoldásokat választjuk, hogy „népszerűek” legyünk, de elhidegül bennünk az első szeretet: tanuljunk az efezusi gyülekezet példájából, mely ugyan minta-gyülekezet volt, kitűnő missziói statisztikákkal, de meghidegült szeretetben, s ezért Isten hagyta, hogy az legyen, ami: ma már csak néhány kőből álló romváros.

Május 13., hétfő, olvasandó: Jel 2,8–11

„A szmirnai gyülekezet angyalának írd meg: ezt mondja az első és az utolsó, aki halott volt, és életre kelt: Tudok nyomorúságról és szegénységről, pedig gazdag vagy, és azok káromlásáról, akik zsidóknak mondják magukat, pedig nem azok, hanem a Sátán zsinagógája. Ne félj attól, amit el fogsz szenvedni. Íme, az ördög börtönbe fog vetni közületek némelyeket, hogy próbát álljatok ki, és nyomorúságotok lesz tíz napig. Légy hű mindhalálig, és neked adom az élet koronáját. Akinek van füle, hallja meg, amit a Lélek mond a gyülekezeteknek! Aki győz, annak nem árt a második halál.” (Jel 2,8–11)

Magyarázat: Szmirna, Lidia neves kikötő és kereskedő városa a Kr. u. 1. században nagy jelentőségre tett szert. Jelentőségét a római császárok korában annak köszönhette, hogy a kelet felé vezető kereskedelmi út mentén feküdt. Jeruzsálem eleste után a zsidóság számszerűen és befolyásában is megnövekedett. A gyülekezetet későbbi keresztyén hagyományok szerint Pál alapította. A gyülekezet későbbi neves püspöke Polykarpos, aki 155-ben, 86 éves korában szenvedett vértanúhalált. Ignatius szerint a keresztyén gyülekezet zömében zsidó eredetű. Érthető, hogy a városban élő zsidóság nehezen nyugodott bele a zsidókeresztyén gyülekezet kiválásába. Az ebből a helyzetből adódó nehézségek, sőt üldözések fenyegető árnyékában él a kicsiny és szegény szmirnai gyülekezet. Erre a helyzetre alkalmazza a megdicsőült Úr a méltóságjelzőit bátorításként (ld. 1:17). Az „első és utolsó” – Krisztus hatalmának kifejezése, „aki halott volt és életre kelt” – Krisztus halálon győztes erejének a jele. A levél az élet és halál mezsgyéjén álló, szenvedések közt élő gyülekezetnek kíván vigasztalást adni.

Imádkozzunk, adjunk hálát azért, hogy egyensúlyunkból kimozdítani képes megannyi fenyegető körülmény, a gyorsan változó világ széljárásai között mégis talpon tudunk maradni, ha megfogjuk, lelki karjainkkal átöleljük Jézust. Amikor úgy érezzük, hogy recseg-ropog körülöttünk és bennünk minden, tekintsünk arra, aki „aki halott volt és életre kelt”: lássuk Krisztus halálon győztes erejét! Nincs olyan hatalmas kő, amit Isten el ne tudna hengeríteni sírunkról, életünkről, szívünkről!

Május 14., kedd, olvasandó: Jel 2,12–17

„A pergamoni gyülekezet angyalának írd meg: ezt mondja az, akinél a kétélű éles kard van: Tudom, hol van a lakóhelyed: ahol a Sátán trónja van, de ragaszkodsz a

nevemhez, és nem tagadtad meg az én hitemet Antipász napjaiban sem, aki hű tanúm, akit megöltek nálatok, ahol a Sátán lakik. De egy kevés panaszom van ellened; mert vannak nálad olyanok, akik Bálám tanításához ragaszkodnak, aki arra tanította Bálákot, hogy törbe csalja Izráel fiait, hogy bálványáldozati húst egyenek és paráználkodjanak. Így nálad is vannak olyanok, akik szintén a nikolaiták tanításához ragaszkodnak. Térj meg tehát, különben elmegyek hozzád hamar, és harcolok ellenük számnak a kardjával. Akinek van füle, hallja meg, amit a Lélek mond a gyülekezeteknek! Aki győz, annak adok az elrejtett mannából, adok neki fehér kövecskét is, és a kövecskére írva új nevet, amelyet senki sem tud, csak az, aki kapja.” (Jel 2,12–17)

Magyarázat: Pergamon Attália fővárosa, Efézushoz hasonló jelentőségű város. Találó jellemzés szerint az ókorban Kis-Ázsia Lourdes-ja, ahova a korabeli történetíró szerint „egész Ázsia összesereglett” (Philostrates). A város felett, 300 méteres magaslaton állott Zeus sótér gigantikus oltára, amelyet János a sátán trónjának nevez. A városban Asklepiosnak, a gyógyítás istenének is volt szentélye, ami érthető módon vonzotta a zarándokok tömegeit. A császárkultusz is virágzott Pergamonban: Kr. u. 29-ben Augustusnak és Róma istennőjének templom épül a városban. A pergamoni gyülekezetet óriási mértékben fenyegette a pogány kultusszal való keveredés, ill. a pogány kultuszba való beolvadás. A gyülekezet ilyen körülmények között is megtartotta Krisztus nevét, azaz hű maradt Krisztushoz (vö. Mt 10:33), sőt az első üldözési hullám idején is megtartotta hitét, nem hátrált meg a pogány fanatizmus nyomása alatt sem. Antipász a gyülekezet első vértanúja, aki valószínűleg a felizgatott vallásos tömeg lincselési vágyának az áldozata lett (vö. 13/b). Krisztus, az igaz bíró azonban látja ennek a különben dicséretre méltó gyülekezetnek a hibáját is, amelynek megtűrése és elhatalmasodása alapján fenyegeti a gyülekezet létét (14:15). A gyülekezetben vannak olyanok, akik „Bálám” tanításához ragaszkodnak. A zsidó teológiában Bálám a hamis próféta és a tévtanító ösképe, aki Isten népét bálványozásra, a pogány istentiszteleti kultuszon való részvételre (bálványáldozati húsevés, kultikus paráznaság) és a pogányokkal való keveredésre akarta csábítani. A nikolaiták és Bálám tanításának követői ugyanazok. Ha a gyülekezet megtűri, hogy a tiszta hit pogány tanítással vegyüljön, akkor hiábavalóvá válik az eddigi helytállás. A kívülről támadó pogányság nem tudta megrendíteni a gyülekezetet, ha nem vigyáz, most a belülről támadó pogányság fogja széttzilleszteni. A belső pogányságot, a tévtanítást és erkölcsi lazaságot megtűrő gyülekezet ellen Krisztus, a bíró harcol igéje tisztaságával.

Imádkozzunk, adjunk hálát azért, hogy gyülekezeti közösségben is alkalomról alkalomra hangzik az ige, a tiszta tanítás, hogy vannak tanítóink, lelkészeink, így van honnan merítsünk, erőt és módszert gyűjtsünk a tisztánlátáshoz. Ma is sok kétségbeesett, megtévesztett és megtéveszthető ember van, sok a hitegető, ezért imádkozzunk, hogy jó őrállói legyenek gyülekezetünknek. Kérjük Istent, hogy őrizze meg gyülekezetünket a széthúzástól, a belülről támadó mai pogányság, a közéletből, az utcáról beszivárgó tévtanítás széttzillesztő hatásaitól, vagy tegyen minket ellenállókká ezen erőkkal szemben.

Május 15., szerda, olvasandó: Jel 2,18–29

„A thiatirai gyülekezet angyalának írd meg: ezt mondja az Isten Fia, akinek olyan a szeme, mint a tűz lángja, és a lába hasonló az aranyérchez: Tudok cselekedeteidről,

szeretetedről és hitedről, szolgálatodról és állhatatosságodról és arról, hogy az utóbbi cselekedeteid többet érnek az elsőknél. De az a panasza ellened, hogy eltűröd Jezábelt, azt az asszonyt, aki prófétának mondja magát és tanít, és eltántorítja szolgálókat, hogy paráználkodjanak, és bálványáldozati húst egyenek. Pedig adtam neki időt, hogy megtérjen, de nem akar megtérni paráznaságából. Íme, betegágyba vetem őt, és a vele paráználkodókat nagy nyomorúságba, ha meg nem térnek cselekedeteikből; gyermekeit pedig megölöm döghalállal, és megtudja valamennyi gyülekezet, hogy én vagyok a vesék és a szívek vizsgálója, és megfizetek mindnyájatoknak cselekedeteitek szerint. Nektek pedig, a többieknek Thiatirában, akik nem fogadjátok el ezt a tanítást, akik nem ismertétek meg a Sátán mélységeit – amint azt nevezik –, ezt mondom: nem vetek rátok más terhet, de amitek van, azt tartásotok meg, amíg eljövök. Aki győz, és megtartja mindvégig az én cselekedeteimet, annak hatalmat adok a népek felett, hogy legeltesse őket vasvesszővel, törje őket össze, mint a cserépedényeket; ahogyan én is hatalmat kaptam erre az én Atyámtól, és annak adom a hajnalsillagot. Akinek van füle, hallja meg, amit a Lélek mond a gyülekezeteknek!” (Jel 2,18–29)

Magyarázat: Thiatira Kis-Ázsiának kevésbé jelentős városa volt. Lakói túlnyomóan iparosok és kereskedők. Plinius szerint „Inhonorata civitas” jelzőjét kapta, ami a város rossz hírére vall. Azon az útvonalon feküdt, amely Pergamonból Szardisz és Filadelfián át Laodiceába vezetett. A jelentéktelen gyülekezet akkor lesz híressé, amikor a montanista, apokaliptikus jellegű tévtanítás székhelyévé válik. Feltűnő, hogy ennek a gyülekezetnek szól a leghosszabb levél. Az „Isten Fia” méltóságjelző csak itt fordul elő a Jelenések könyvében. Isten Fia, a mindentudó, az igaz bíró ismeri a gyülekezetet. Ez a gyülekezet kapja a legátfogóbb dicséretet. A cselekedetei (erga), szeretete (agapé), hite (pistis) és szolgálata (diakonia) és béketűrése (hypomoné) egyaránt dicséretet érdemel. Sőt mindenben előhaladás mutatkozik, mert a legutóbbi cselekedetek többek az elsőknél. A gyülekezet életének teljessége egységes bizonyosságtétel. Feltűnő, hogy János – éppen úgy, mint leveleiben – a szeretetet elébe helyezi a hitnek (1Jn). A veszélyt a gyülekezetre egy, a nikolaitákhoz hasonló csoport jelenti. A vád az, hogy a gyülekezet enged, megtűri ezeknek a működését. A tévtanítást hirdető csoport vezetője egy nő, aki prófétai igénnyel lép fel. Neve jelképesen Jézabel, annak a tiruszi származású izraeli királynőnek a neve, aki pogány kultuszt honosított meg az északi országrészben (1Kir 16,31kk.; 21,25; 2Kir 9,22). „Jézabel” valójában hamis próféta, aki bűnre csábítja Isten népét, a gyülekezetet. A „paráznaság és bálványimádás” a pogány kultusz összefoglaló neve. Az Ószövetség a szövetségszegést és az idegen istenekkel való közösséget is paráznaságnak nevezi.

Imádkozzunk, adjunk hálát azért, hogy Isten mindezidáig megőrizte bennünket, gyülekezetünket a tiszta tanításban. Könyörödjünk Istenhez, hogy belé vetett hitünk mellé adjon nekünk tettekre kész szívet és kezeket: neki tetsző cselekedeteket, szeretetet, állhatatosságot. Őrizzük hitünk tisztaságát, olvassuk az Írás mellett hitvallási iratainkat, a Heidelbergi Kátét és a II. Helvét Hitvallást, hogy ismerjük pontosan anyaszentegyházunk tanításait – ezzel is vértessük fel magunkat a tévtanítások ellen, melyeket nem szabad megtűrnünk! (Vegyük elő, tegyük a Bibliánk mellé és rendszeresen olvassuk a Heidelbergi Kátét és a II. Helvét Hitvallást!!!).

Május 16., csütörtök, olvasandó: Jel 3,1–6

„A szardiszi gyülekezet angyalának írd meg: ezt mondja az, akinél az Isten hét lelke

és a hét csillag van: Tudok cselekedeteidről, hogy az a neved, hogy élsz, pedig halott vagy. Ébredj fel, és erősítsd meg a többieket, akik halófélben vannak, mert nem találtam cselekedeteidet teljesnek az én Istenem előtt. Emlékezzél tehát vissza, hogyan kaptad és hallottad: tartsd meg azt, és térj meg! Ha tehát nem ébredsz fel, eljövök, mint a tolvaj, és nem tudod, melyik órában jövök el hozzád. De vannak nálad néhányan Szárdiszban, akik nem szennyezték be a ruhájukat, és fehér ruhában fognak járni velem együtt, mert méltók rá. Aki győz, azt öltöztetik fehér ruhába, annak a nevét nem törölöm ki az élet könyvéből, hanem vallást teszek nevére az én Atyám előtt és angyalai előtt. Akinek van füle, hallja meg, amit a Lélek mond a gyülekezeteknek!” (Jel 3,1–6)

Magyarázat: Szárdisz Lídia fővárosa. Egykor Krózus alapította. A Kr. u.-i 1. században már csak a múltjával dicsekedhetett. A város a lídiai és a keleti gyapjúkereskedelem egyik jelentős központja volt. Az 5. versben a fehér ruhákra célzásnak ez a tény a kapcsolópontja. Krisztus méltóságjelzője hasonló az efézusi gyülekezethez írt levélben található jelzőkkel, Isten hét lelke, a mindenséget kormányzó isteni lélek teljessége. Krisztus ismeri a gyülekezet életét (vö 2,2). Abban nincs semmi, amit dicsérni lehetne. Ítélete kemény: a gyülekezet csak létezik, de nem él. Az öskeresztyén kegyességben az ébrenlét=élet, alvás=halál. Az ébrenlét az Újszövetség szerint vigyázásban, reménységben, az engedelmisségben, jócselekvésben folytatott élet, a halál pedig a közönyösségben, reménytelenségben, bűnben való elmerülés (Mk 13,33; 14,38; 1Tim 5,6). A felszólítás a gyülekezet angyalához, tehát magához a gyülekezethez szól. A gyülekezetnek az „ébren” lévő tagjai szólítsák éberségre, életre azokat, akik halófélben vannak, a bűn és közönyösség halálos álmába merültek. Krisztus a bíró, nem találta a gyülekezet életét teljesnek Isten előtt. Hogy mi a mértéke az Isten bírói széke előtti teljességnek, nem mondja ki világosan az írás. A Biblia egységes bizonyágtétele szerint a hit és az életgyakorlat megegyezéséről van szó, a hívő engedelmisség gyakorlásáról. A megtérés, a halálról az életre visszatérés útja az, hogy a gyülekezet visszamegy az egyházat létrehozó tiszta apostoli üzenethez (3 v.). Ha a gyülekezet nem ébred fel halálos álmából, Krisztus váratlanul fogja meglepni és megítélni, mint ahogyan a tolvaj a gyanútlan alvót kifosztja (vö. Mt 24,43k. par.; Lk 19,39k.; 1Thessz 5,24; 2Pt 3,10). A beszennyezett ruha, a bűnökkel beszennyezett test (Júd 23). Akik életüket a bűn szennytől megtisztították, megtisztítani engedték, azoknak Krisztus mennyei dicsőségében részük lesz. A világítóan fehér ruha a mennyei lények jellemzője a Jelenések könyve jelképrendszerében (4,4; 6,11; 7,9.13). A győztes jutalma a fehér ruha, az üdvösség, Krisztussal való örök közösség mellett a mennyei polgárság, Istenhez, népéhez és országához örök tartozás. Az élet könyvébe írtakról Krisztus bizonyágot tesz Isten ítélszéke előtt, ezek megmenekülnek az ítélettől, az örök kárhozattól és bemennek az örök életre. A szárdiszi gyülekezethez írt levél üzenete intelem a hit és a keresztyén engedelmisség ébrentartására. A gyülekezetnek közönyös és bűnbe merült tagjait ébresztve, a hit éberségével és a keresztyén élet tisztaságával lehet csak olyan bizonyágtévő életet élni, amely megérdemli az élet nevet, amely több, mint pusztá létezés, vegetálás.

Imádkozzunk, adjunk hálát azért, hogy Isten újra meg újra odafordít (visszafordít!) magához: nem mond le rólunk, nem ábrándul ki belőlünk. Az első megtérésünk nagy döntés volt – mikor elismertük Jézus Krisztust Úrnak, személyes Megváltónknak, de a bűn folyama naponként elsodor minket Istentől, így folyamatos kell legyen a visszafordulás, a Hozzá való visszatérés. Vegyük észre, ha elsodródtunk, ne törődjünk bele! Közeledjünk Istenhez és Ő közeledni fog hozzánk! (Jak 4,8)

Május 17., péntek, olvasandó: Jel 3,7–13

„A filadelfiai gyülekezet angyalának írd meg: ezt mondja a Szent, az Igaz, akinél Dávid kulcsa van, és amit kinyit, senki nem zárja be, és amit bezár, senki nem nyitja ki: Tudok cselekedeteidről. Íme, nyitott ajtót adtam eléd, amelyet senki sem zárhat be, mert bár kevés erőd van, mégis megtartottad az én ígémet, és nem tagadtad meg az én nevemet. Íme, neked adok némelyeket a Sátán zsinagógájából, azok közül, akik zsidóknak mondják magukat, pedig nem azok, hanem hazudnak: íme, elhozom őket, hogy leboruljanak a te lábad előtt, és megtudják, hogy én szeretlek téged. Mivel megtartottad állhatatosságra intő beszédemet, én is megtartalak téged a kísértés órájában, amely el fog jönni az egész világra, hogy megkísértse azokat, akik a földön laknak. Eljövök hamar: tartsd meg, amid van, hogy senki el ne vegye koronádat. Aki győz, azt oszloppá teszem az én Istenem templomában, és ott marad örökké, felírom rá az én Istenem nevét és az én Istenem városának, az új Jeruzsálemnek a nevét, amely a mennyből száll alá az én Istenemtől, és az én új nevemet. Akinek van füle, hallja meg, amit a Lélek mond a gyülekezeteknek!” (Jel 3,7–13)

Magyarázat: Filadelfia alapítójáról III. Attilos Philadelphos királyról (159–138 Kr. e.) kapta nevét. A város Szárdisztól délkeletre kb. 45 km távolságban feküdt. Filadelfiában kicsiny keresztyén gyülekezet volt, amelyről néhány évvel a levél kelte után jó bizonyosságot tesz Ignatius, az antiochiai gyülekezet mártír püspöke. A gyülekezet, hasonlóan a szmirnaiakhoz csak dicséretet kap. A nyitott ajtó itt nem a misszió lehetőségét (mint 1Kor 16,9; 2Kor 12,13-ban), hanem a messiási lakomára, az örökéletre való bemenetelt jelképezi. Ezt semmilyen hatalom nem képes megakadályozni, ezt a lehetőséget senki nem veheti el a próbák alatt álló gyülekezettől. Jóllehet a gyülekezet kicsiny és kevés erővel, kevés földi lehetőséggel rendelkezik, de kicsiny és szegény volta ellenére erős a hitben, megőrizte a rábízott ígét és az üldözés ellenére sem tagadta meg Krisztus nevét (8 v.). A kicsiny gyülekezet meg fogja tapasztalni Krisztus hatalmát, és az üldözők is megtudják majd, hogy Krisztus szereti és nem hagyja megszegyenülni azokat, akik nevéből bizonyosságot tesznek a világban. A próféta szavai be fognak teljesedni, az üldözők egykor kénytelenek lesznek megalázkodni (vö. Ézs 43,4; 45,14; 49,23; 60,14; vö. Zsolt 86,9). Mivel a gyülekezet megőrizte a rábízott evangéliumot, Krisztus is megőrzi a gyülekezeteket az utolsó idők egyetemes próbái és ítéletei között. A győztes gazdag ígéretet kap. Oszloppá lesz az Isten templomában (12 v.). Az oszlop a megrendíthetetlen hit jelképe. A Biblia oszlopnak nevezi Ábrahámot (Péld 9,1). Izrael kegyeseit és Krisztus apostolait (Gal 2,9; Ef 2,19–22; 1Pt 2,5). Az Isten nevének a felírása egy tárgyra Isten tulajdonjogát jelenti. Az új Jeruzsálem nevének a felírása pedig a városban való polgárjogot jelképezi. A kép mögött az a római hellenista szokás áll, hogy a császárkultusz főpapjának egy-egy provinciában a hivatali ideje letelte után joga volt saját szobrát a császár templomában felállítani és ráírni arra a saját nevét, apja nevét és szülővárosának nevét. Isten a teremtésben nevet adott mindennek. Az új név adása az új világrendet jelzi (vö. Ézs 56,5; 62,2; 65,15). Krisztus új neve, amely eddig ismeretlen a régi világ előtt: „Királyok Királya Uraknak Ura”. A kicsiny, emberi mértékkel mérve erőtlén gyülekezetet, ha megőrzi a rábízott evangéliumot, elvégzi a bizonyágtételt, Isten hatalma őrzi az üdvösségre, amelyben Krisztus győzelmének részestársa lesz. Ennek a világnak megtűrt és megvetett polgára, Isten országának azonban megbecsült oszlopa lesz.

Imádkozzunk, adjunk hálát azért, hogy Isten Jézus Krisztusban olyan – hozzá vezető – nyitott ajtót adott elénk, amelyet soha senki nem zárhat be előttünk. Kérjük Isten Lelkét, hogy adjon erőt ahhoz, hogy engedelmeskedjünk a felszólításnak: „tartsd meg, amid van”! Ne ingó nádszálak legyünk, hanem erős oszlopok – erre csak akkor vagyunk képesek, ha naponként kérjük Isten segítségét. Vigyázzunk, ne bízzuk el magunkat, hanem amint az apostol tanácsolja: „Aki tehát azt gondolja, hogy áll, vigyázzon, hogy el ne essék!” (1Kor 10,12)

Május 18., szombat, olvasandó: Jel 3,14–22

„A laodiceai gyülekezet angyalának írd meg: ezt mondja az Ámen, a hű és igaz tanú, Isten teremtésének kezdete: Tudok cselekedeteidről, hogy nem vagy sem hideg, sem forró. Bárcsak hideg volnál, vagy forró! Így mivel langyos vagy, és sem forró, sem pedig hideg: kiköplek a számból. Mivel ezt mondod: Gazdag vagyok, meggazdagodtam, és nincs szükségem semmire; de nem tudod, hogy te vagy a nyomorult, a szánalmas és a szegény, a vak és a mezítelen: tanácsolom neked, végy tőlem tűzben izzított aranyat, hogy meggazdagodj, és fehér ruhát, hogy felöltözz, és ne lássék szégyenletes mezítelenséged; és végy gyógyító írt, hogy bekend a szemed, és láss. Akit én szeretek, megfeddem és megfenyítem: igyekezz tehát, és térj meg! Íme, az ajtó előtt állok, és zörgetek: ha valaki meghallja a hangomat, és kinyitja az ajtót, bemegyek ahhoz, és vele vacsorálok, ő pedig énvelem. Aki győz, annak megadom, hogy velem együtt üljön az én trónomon; mint ahogy én is győztem, és Atyámmal együtt ülök az ő trónján. Akinek van füle, hallja meg, amit a Lélek mond a gyülekezeteknek!” (Jel 3,14–22)

Magyarázat: Laodiceát a Kr. e.-i III. sz.-ban II. Antiochos alapította, s feleségéről, Laodike-ről nevezte el. Hierapolis és Kolossé között fontos kereskedelmi utak csomópontjában feküdt. Laodicea Frigia leggazdagabb városa nevezetes volt bankjairól, orvosi iskolájáról. A laodiceai gyülekezet története az apostoli misszió korszakába nyúlik vissza (Kol 2,1; 4,13–17). Krisztus isteni teljhatalmában szól a gyülekezethez. Ő az „amén”. Krisztus igaz és valóságos Isten (vö. 3,7), a hű bizonyosság (vö. 1,5), Isten teremtésének alapja (Kol 1,15k.; Jn 1,1k.; Zsid 1,3; és az új teremtés kezdete Kol 1,18). Az arché, kezdet és Principium, alapelv, amely szerint teremtés megtörtént és az új teremtés végbe fog menni. Krisztus vádja a gyülekezet ellen az önelégültség és a közönyösség (15 v.). A gyülekezetben nincs meg az izzó (zestos) hit, amit az idők komolysága megkíván. Nem is hideg (psychros), ami nyilvánvalóvá tenné hitetlenségét, ti. azt, hogy nincs köze Krisztushoz. Langyos, undorító és „ivásra” alkalmatlan, mint a Laodiceával szemben fekvő sziklából fakadó gyógyforrások vize (16 v.). Mivel ivásra, szimbolikusan az élet vizének továbbadására, az ige hirdetésére, az emberek felüdítésére alkalmatlan, Jézus fenyegető ígérete, hogy kiköpi szájából, azaz elveti magától a gyülekezetet. A legnagyobb veszedelem, hogy a gyülekezet nincs tudatában helyzetének. Gazdagnak tartja magát, minden tekintetben tökéletesnek, rendezett és kiegyensúlyozott anyagi helyzete és körülményei következtében. Jézus a gyülekezetet az Isten értékelése szerint mégis így jellemzi: nyomorult, szánalmas, szegény, vak és mezítelen. A gyülekezet nem végezte el az evangélium mértékével az értékek újraértékelését. A világ szerint való gazdagság, a bankváros arany a helyett tűzben megpróbált aranyat, igaz hitet, izzó hitet kínál Krisztus gyülekezetének (vö. 1Pt 1,7). A fehér ruha az üdvösség, az Istennel való közösség szimbóluma (vö. Mt 22,11; Jel 3,5). A mezítelenség, szégyenérzet, a gyalázat az elfedezetlen, megbocsátatlan bűnök jele, az

üdvösség hiánya (2Kor 5,2k.). Az itt található görög szó, a kollyrion híres laodiceai szemfesték, amely kozmetikai célokat szolgál, DE: Krisztus gyógyító írt ajánl, amely a vakságot, önismeret hiányát gyógyítja, és megnyitja a gyülekezet szemét az Isten szerint lényeges és értékes dolgok meglátására. A feddés után a megtérésre hívó szó következik. A hangnem meghitt, belőle az egyházat szerető, ha kell, feddéssel és ítélettel nevelő Jézus szólal meg. Krisztus feddése a szeretet jele (vö. Zsid 12,6). Jézus felhívása: „igyekezz és térj meg!” Az igyekvés fontos, mert Krisztus az ajtó előtt áll, eljövetele bármelyik pillanatban megtörténhet. Aki ajtót nyit, azaz aki engedelmeskedik neki, azzal ő is vállalja az életközösséget, a messiási lakomát, az Isten országában. A győztes jutalma az, hogy Krisztussal együtt részt kap a bírói hatalomban és az uralkodásban A végső felhívás ismétli a többi gyülekezethez szóló intelmet: ébernek lenni, meghallani Krisztus szavát és késznek lenni az engedelmisségre (22 v.).

Imádkozzunk, adjunk hálát azért, hogy Isten megóv bennünket attól, hogy mindent anyagi mércével mérjünk, hogy józanságot, helyes értékítéletre való képességet ajándékozott nekünk. A szélsőséges vagy éppen közönytől fertőzött világban (gyakran az anyaszentegyházban is néhány helyen) sokan csak a vállukat vonogatják, nem állnak ki senki és semmi mellett, különös érdekek mezsgyájén hoznak döntéseket, pedig Isten figyelmeztet: „Tudok cselekedeteidről, hogy nem vagy sem hideg, sem forró. Bárcsak hideg volnál, vagy forró! Így mivel langyos vagy, és sem forró, sem pedig hideg: kiköplek a számból.” Vannak, akik túl sokat gondolnak magukról, anyagi javakat bálványoznak, de Istent nem lehet megtéveszteni, Ő ma is mondja: „Mivel ezt mondd: Gazdag vagyok, meggazdagodtam, és nincs szükségem semmire; de nem tudod, hogy te vagy a nyomorult, a szájalmas és a szegény, a vak és a mezítelen: tanácsolom neked, végy tőlem tűzben izzított aranyat, hogy meggazdagodj, és fehér ruhát, hogy felöltözz, és ne lássék szégyenletes mezítelenséged; és végy gyógyító írt, hogy bekend a szemed, és láss.” Mindent elveszthetünk ezen a világon, mindenünket elvehetik, a földi kincsek múlandó kincsek (rozsdá, moly, tolvaj! Mt 6,19–21). Kérjük az egykoron pünkösdkor kiárasztott, ma is reánk áradó Szentlelket, hogy ajándékozzon meg minket tiszta látással, igaz hittel!

ÉLETÜNK ESEMÉNYEI

Hétközi programjaink, alkalmaink május 5–11 között

május 5., vasárnap:

18 óra – énekes-zsoltáros esti istentisztelet a Kálvin Kórus szolgálatával

május 7., kedd:

18 óra – irodalmi bibliakör

18 óra – kóruspróba

május 8., szerda:

6:30 – kora reggeli áhítat (templomban)

május 9., csütörtök:

– Mennybemenetel ünnepe, „áldozócsütörtök” –

18 óra – istentisztelet (a templomban)

Budapest-Kálvin Téri Református Egyházköztség Hírlevele

május 10., péntek:

17 óra – női kör

május 11., szombat:

14 óra – Történelmi Emlékhelyek Napja rendezvényei

18 óra – St. Eustache vegyeskar koncertje

Hétközi programjaink, alkalmaink május 12–18 között:

május 14., kedd:

18 óra – énekes imakör

18 óra – kóruspróba

május 15., szerda:

6:30 – kora reggeli áhítat (a templomban)

május 16., csütörtök:

18 óra – gyülekezeti bibliaóra

május 17., péntek:

21:30 – Református Zenei Fesztivál keretében – Késő esti zenés áhítat

május 18., szombat:

14 órától – Református Zenei Fesztivál keretében – orgonamaraton és egyéb rendezvények (ld. a plakátokon).

Kapcsolat

LELKÉSZI HIVATAL

A Lelkészi Hivatal a templom jobb oldalán található udvaron keresztül közelíthető meg, bejárata a templom mögötti épületben van.

Várjuk szeretettel személyesen az alábbi időpontokban:

Hétfő: 10-13 óráig

Kedd: 9-12 óráig

Csütörtök: 14-17 óráig

Ebben az időben **az alábbi telefonszámon érhet el bennünket: 06-30-632-0789**

Keressen bennünket bizalommal keresztelővel, esküvővel, temetéssel kapcsolatban. Itt jelentkezhetsz konfirmációs előkészítésre is. Tegye fel bátran kérdéseit a lelkészeknek!

ELÉRHETŐSÉGEK

E-mail: budapest-kalvin.ter@reformatus.hu **Honlap:** www.kalvinteriref.hu

Telefonügyelet a 06-30-256-6248 vagy a 06-30-122-85-29 számon **az alábbi időpontokban:**

Hétfő: 13-17 óráig

Kedd: 12-17 óráig

Szerda: 9-17 óráig

Csütörtök: 9-14 óráig

Péntek: 9-17 óráig

ADOMÁNYOK

Mivel egyházközségünk kiadásai havi rendszerességgel kerülnek kifizetésre, kérjük testvéreinket, hogy egyházfenntartói járulékukat is havi rendszerességgel juttassák el nekünk. Javasoljuk, hogy rendelkezzenek rendszeres havi banki átutalásról. Közleménybe írják be nevünket, és hogy „egyházfenntartói járulék”.

OTP Banknál vezetett számlaszámunk: 11707024-20107972

IBAN: HU21 1170 7024 2010 7972 0000 0000

BIC (SWIFT) KÓD: OTPVHUHB

További részletek honlapunkon: www.kalvinteriref.hu

---

*»Tudjuk pedig,
hogy aki szűken vet, szűken is
arat,
és aki bőven vet, bőven is
arat. Mindenki úgy adjon,
ahogyan előre eldöntötte
szívében,
ne kedvetlenül vagy
kényszerűségből, mert „a
jókedvű adakozót szereti
Isten”!«*

2Kor 9, 6–7

The image features three hands of different sizes, likely representing a child, a young adult, and an adult, cupping a bright red heart. The hands are positioned on the left side of the frame. The background is a rustic wooden surface with horizontal planks, painted in a light blue color with visible wood grain and knots. The text is overlaid on the right side of the image.

Május 5. 10 óra
Anyáknapi
istentisztelet

**Énekes-zsoltáros alkonyati
istentisztelet,
vesperás húsvét idejében,
május 5-én, vasárnap este 6 órakor
a Kálvin téri református templomban
a Kálvin Kórus szolgálatával.**

**Zsoltárok és dicséretetek az új Református énekeskönyvből
Ps 95, 99, 98**

Húsvéti korál:

**Christ lag in Todesbanden / Krisztus a sírbolt foglya volt
Magnificat 7.t, J. Caspar Kerll orgonás vezettőivel**

Motetta:

Grace alone / Kegyelme tart (Jeff Nelson, Scott Wesley Brown)

Elhangzanak

C. Goudimel, H. L. Hassler,

J. Petzold

vokális tételei

Igehirdető: Papp Judit

EMLÉKHELYEK NAPJA 2024. MÁJUS 11.

PROGRAMOK A RÁDAY GYŰJTEMÉNYBEN 1092 BUDAPEST, RÁDAY UTCA 28.

- 13.00 „Nagy volt nevem, s örökké nagy marad.” (Kazinczy Ferenc: Ráday)**
– a Ráday-család és a református emlékezetkultúra
Bíró Gyöngyi könyvtörténész előadása
- 14.00 Tárlatvezetés a Bibliamúzeum állandó kiállításában**
A múzeum nyitvatartási ideje alatt (13.00 – 16.00) megtekinthető
a Böhm-gyűjtemény *Nemzedékről nemzedékre* című időszaki kiállítása is
- 15.00 „Nagy volt nevem, s örökké nagy marad.” (Kazinczy Ferenc: Ráday)**
– a Ráday-család és a református emlékezetkultúra
Bíró Gyöngyi könyvtörténész előadása

PROGRAMOK A KÁLVIN TÉRI TEMPLOMNÁL 1091 BUDAPEST, KÁLVIN TÉR 7.

- 14.00 Vezetett séta: a Kálvin téri református templom és kriptá titkai**
Benedeczki Attila református lelkész
- 15.00 Előadás és kiállítás: a Kálvin Téri Református Egyházközség liturgikus textiljei**
Palástiné Simonffy Krisztina művészettörténész
- 16.00 Orgonabemutató a közel 200 éves Deutschmann orgonán**
Bódiss Tamás orgonaművész
- 17.00 A párizsi Les Chanteurs De Saint Eustache kórus nyilvános próbája**
- 18.00 A párizsi Les Chanteurs De Saint Eustache kórus koncertje**
Vezényel: Lionel Cloarec
- 19.30 Esti áhítat**
Szabó Ferenc református lelkész
- 20.00 Vetített képes előadás és vezetett séta: a Kálvin téri református templom és kriptá története, Kálvin-ábrázolások, Róth Miksa üvegfestészete**
Millisits Máté művészettörténész

BUDAPEST - KÁLVIN TÉRI
REFORMÁTUS
EGYHÁZKÖZSÉG
1091 BUDAPEST, KÁLVIN TÉR 7.

LES CHANTEURS DE SAINT-EUSTACHE

(Párizs)
kórus hangversenye

Vezényel: Lionel CLOAREC

**Monteverdi • Pärt • Duruflé
Bouzignac • Tavener • Victoria • Nystedt**

2024. május 11. szombat • 18h00
Kálvin téri református templom

A belépés ingyenes!

Adományokat elfogadunk

ORGONAMARATON PLUSZ

Kedves Koncertlátogató!

A Református Zenei Fesztivál Orgonamaratonja idén is megkapta a Plusz kiegészítést, mellyel arra hívjuk fel a hallgatóság figyelmét, hogy a hangszer-
rek királynője mellett kamaraprodukciók is színesítik a hét fellépő orgonista
programját. Cselló, hegedű és énekszó is társul majd a Kálvin téri református
templom orgonájának hangjához, ráadásul a 2024-es Orgonamaraton Plusz
csatlakozik a Filharmónia Magyarország nemzeti szintű Orgonák éjszakája
programsorozatához is.

Ahogy J.S. Bach fogalmazott, minden zene célja és végső oka nem lehet más,
mint Isten dicsősége és az elme felüdülése.

Ezen vezérfonal mentén a mai programot is úgy állítottuk össze, hogy a kivéte-
les művészek korszakokon átívelő, változatos műsora kikapcsolódást nyújtson
a lélek számára és egyben bemutassa e fenséges hangszer sokszínűségét.

Büszkeséggel tölt el, hogy az orgonaművészek mindegyike régi ismerősöm,
kollégám, barátom, akik egymást váltva válnak a transzcendens üzenet köz-
vetítőivé.

Kívánom, hogy a felhangzó műveken keresztül váljon valóra a fenti gondolat,
különösen az Élő Ige évében: "aki mást felüdít, maga is felüdül" (Péld.11,25).

Monostori Ferenc
orgonaművész, egyházzenei referens

XIX. REFORMÁTUS ZENEI FESZTIVÁL

2024. MÁJUS 17-19.

ORGONA- MARATON PLUSZ

KÁLVIN TÉRI
REFORMÁTUS
TEMPLOM

2024.
MÁJUS 18.
SZOMBAT

XIX.
REFORMÁTUS
ZENEI FESZTIVÁL

2024.
MÁJUS 17-19.